

EL REI FERRAN VII DE PAS PER LA SELVA L'ANY 1814

El Prior del Convent de Sant Agustí —Fra Tomàs Clarà— va recopilar en «l'Historial Collecció de memorias, y noticias antiguas, y modernas de est Convent de n. P. S. Agustí de la Vila de la Selva del Camp de Tarragona», els fets més importants ocorreguts a la Vila, i d'una manera especial al Convent, des de la seva fundació l'any 1598 fins el 1828.

El Prior Clarà ens explica amb detall els principals incidents ocorreguts a la vila durant la Guerra del Francès (1808-1814).

El tractat de Valençay (10 de desembre de 1813) posà fi a la guerra contra Napoleó, Ferran VII recuperà la llibertat i la corona. El rei «Desitjat» retornà a Espanya per Catalunya. El dia 24 de març ja era a Girona.

Seguint el seu viatge arribà a Reus el dia u d'abril on hi romangué fins el dia tres.¹ Estava previst seguir el viatge cap a València però, canviant d'itinerari, el dia tres emprengué viatge cap a Saragossa, i és precisament en l'inici d'aquest viatge quan passà per La Selva: «...à la Vila de Reus, aont forent extraordinàriament obsequiats, en los 3 primers de abril y aont la major part de esta Comunitat logrà la satisfacció de besar ses reals mans. El dia 3 tingué esta mateixa Comunitat, y tota la Vila lo h́onor de obsequiarlos debant de est Convent per aont pasaren, en lo Diumenge de Rams entre les 10 i 11 horas del matí; diriginse ab un lluit acompanyament acià Zaragoza.»²

No és tan falaguer el relat que d'aquest transit per La Selva en va fer la Revista Adesel «...Era diumenge de Rams. El pas reial congregà al Portal d'Avall la Corporació Municipal. El rector de la parròquia i la Comunitat de Beneficiats parro-

1. P. ANGUERA: «Comportament Polític i actituds ideològiques al Baix Camp», 1808-1868, pàgs. 38-39.

2. Memorial CLARÀ: Foli 71.

quals, els Priors i representacions dels Convents d'Agustins i Carmelites descalços establerts a la vila. Els gremis i confraries havien preparat els seus balls per a divertiment de sa majestat. Tot estava a punt per a fer una rebuda cordial al rei per al qual la vila s'havia sacrificat tant.

Però Ferran VII no fou ni gota amable. No es deturà ni un segon. Uns cavallers el precediren i desconsideradament expediren el camí. El rei ni es mirà la vila que encara no havia guarit les nafres del seu sacrifici. Féu apartar tothom i no accedí de cap manera que les autoritats congregades li fessin la reverència de besar-li les mans».³

Aquesta actitud, reial i el desencís que provocà a la vila no sembla que fou un cas aïllat en el seu viatge. Pel testimoni d'un oficial català que es trobava a Girona en el moment d'entrar-hi la comitiva reial, Ferran Soldevila ens relata un cas semblant. «...Per davant nostre passà un cotxe al trot, a dins, repapat, hi va un home menjant-se a queixalades un pollastre rostit que té agafat amb un paper d'estrassa... i passa sense saludar ningú, sense somriure, sense mirar...»⁴

3. ADESEL: Número 53, Novembre 1961.

4. FERRAN SOLDEVILA: «Història dels catalans», vol. V, pàg. 2.532.

PRIM HOMENATJAT A LA SELVA L'ANY 1860

El 2 d'octubre de 1859 Espanya va declarar la guerra a l'imperi del Marroc. El reusenc Joan Prim tingué el comandament d'una de les cinc divisions que formaven l'exèrcit espanyol i fou l'heroi d'aquella guerra.

A Reus el 8 de febrer de 1860 es feren unes grans festes en tenir coneixement de la batalla de Tetuan. S'obrí una subscripció popular en la qual es recolliren 13.275 rals per a comprar l'espasa a Prim. El Marquès de Castillejos arribà a Reus el 14 d'octubre i tingué una rebuda espectacular per part de les autoritats mentre el poble el cobria amb una pluja de flors i poemes impresos.¹

A La Selva es van seguir amb molta espectació tots els esdeveniments de la Guerra d'Àfrica i els èxits del General Prim. Així ho reflecteix l'acta de la Sessió extraordinària de l'Ajuntament el 13 de maig: «Siendo extraordinaria la satisfacción que experimentan estos habitantes por la conclusión de la guerra de Africa y no pudiendo demostrarse al victorioso ejército expedicionario el entusiasmo que se respira por no tener la dicha de que seamos por él visitados, atendiendo a que la Rda. Comunidad de Presbíteros se ofrece a desempeñar gratis las funciones de la Iglesia, se acordó hacer público que el domingo próximo venidero tendrá lugar un oficio en acción de gracias al Todo Poderoso por los triunfos conseguidos por nuestro invicto ejército en el Imperio de Marruecos cantándose después un solemne Te Deum y al día siguiente una misa de difuntos en sufragio de los valientes que sucumbieron en defensa del ultrajado e impunable Pabellón Español».²

1. P. ANGUERA: «Comportament polític i actituds ideològiques del Baix Camp», 1808-1868, pàg. 128.

2, 3, 4, 7. Arxiu Municipal. Lligall 70 «Llibre d'actes de les sessions de l'Ajuntament, 1858-1879».

Amb motiu de la vinguda de Prim a Reus el 14 d'octubre, a La Selva es tornà a celebrar una sessió extraordinària el dia 16: «Reunidos en estas Casas Consistoriales los Sres. del Ayuntamiento bajo la presidencia de D. José Mallafré y Boqué, Alcalde, abrió el Sr. Presidente la sesión manifestando haber llegado a el la noticia que todos los pueblos de este distrito pasaban a Reus a felicitar al Excelmo. Sr. D. Juan Prim Marqués de los Castillejos por el buen éxito de la campaña última de Africa en la que tomó este General tan activa parte, proponiendo se nombre una comisión de este cuerpo para que se verifique lo propio aprobando el Ayuntamiento la proposición, se procedió a la elección de los Sr. que deben componer la comisión referida, quedando nombrados para desempeñarla los Srs. D. José Mallafré, D. Juan Jujol, D. José M.ª Baiget y D. José Casanovas».³

En una altra sessió celebrada el dia 18, aquests senyors donen compte a l'Ajuntament del seu viatge a Reus i la rebuda que els va fer Prim: «...tomaron la palabra los Srs. que fueron a Reus a felicitar en nombre de este Ayuntamiento al Excelmo Sr. D. Juan Prim, manifestando el brillante recibimiento que hizo tan ilustre personaje espresando lo agradecido que quedó, añadiendo haberles prometido que en la tarde del miércoles próximo día 24 de los corrientes pasaría por esta población. En su virtud no pudiendo prescindirse de hacer los preparativos que esta localidad permite para recibir cual corresponde tan digno huésped, se acordó dividir el Ayuntamiento en secciones quedando elegidos a saber:

Para arreglar y adornar el frontis del exterior de esta Casa Consistorial los Sres. D. José Mallafré, D. José M.ª de Magriña, D. Juan Jujol y D. José M.ª Baiget.

Para el derribo de la pared de frente la puerca de abajo y construcción de otra que evite la vista del lavadero público, los Srs. D. Mariano Pallejá, D. Ambrosio Mallafré y D. José Casanovas.

Para arreglar el piso de la calle Mayor, calle de la Pescadería y entrada de esta casa Capitular los Srs. Bernardo Puñet, D. Juan Hortet y D. Andrés Barberá.

Para el arreglo de los caminos por donde deben pasar el General, los Srs. Adrián Pellisé, D. José Ollé y D. Lorenzo Boqué.

Asimismo se acordó que los Srs. Alcalde y Síndico pasen a visitar en nombre de este cuerpo al Rd. Cura Párroco para que con una sección de la Rda. Comunidad de Presbíteros acudan al recibimiento del Excelmo. Sr. Conde de Reus cuyos señores podrán asimismo advertir a la Superiora de las hermanas de la Caridad estén prevenidas para si tan elevada persona tiene a bien visitar el Hospital i Colegio de niñas.

Tambien se acordó visitar a los vecinos de las calles que tiene que atravesar el General para adornar las fachadas de un modo digno y decoroso.

Se dio cuenta de haberse dado ya la oportuna orden para el preparamiento del bufet con que deberá obsequiarse al Excmo. Sr. Marqués y personas que le acompañen lo que mereció la debida aprobación».⁴

Prim no va venir a la Vila el dia 24, com consta en aquesta acta, sinó que ho va fer el dia 25 a la tarda, de tornada d'una cacera pel bosc de Poblet, i va ser «dignament obsequiat en tots els pobles on va passar, especialment a La Selva, Alcover i Montblanc».⁵

A l'Arxiu municipal es conserven les factures de totes les despeses ocasionades amb motiu de l'estada de Prim a La Selva.

Reproduïm el poema que va aparèixer al Diari de Reus el dia 26 amb motiu de la visita de Prim a La Selva. Cal destacar que està escrit en català en un diari que era totalment en castellà.⁶

Impresa elegantemente y en papel de color circuló ayer tarde con profusion por el vecino pueblo de la Selva la siguiente poesia, mientras la autoridad y sus moradores festejaban á nuestro héroe de Africa. — Dice asi :

Al Cid Catalá D. Joan Prim.

La Selva te saluda! aventajat patrici,
horror de la morisma, assòt del Marroquí,
Gualdrás y Castillejos pregonan ta pujansa
y guardan la memoria de la terrible llansa
ensangrentada encára de sanoh dels fills d' Ali.

En Reus ahont tú naixéres, allí se custodia
cual prenda inestimable y de inaudit valor ;
élla nos diu de un modo que á tot lo mon asombra
que en mil vaitcents eixanta aparágné la sombra
de Berenguar de Entenza y de Roger de Flor.

M. P.

5, 6. Diari de Reus, 26 d'octubre de 1860.

Agraït per aquesta gran rebuda que La Selva va dispensar-li, el general Prim va fer un obsequi a la vila. L'acta de la sessió del 2 de desembre ens ho detalla: «...El Ayuntamiento examinó con suma complacencia la lámina de la acción de los Castillejos que el Excelmo. Sr. D. Juan Prim Conde de Reus se ha dignado regalar a esta Corporación que recibe por conducto del Concejal D. Juan Jujol acordando se tributen al dicho Sr. las más expresivas gracias y que este recuerdo que tanto honora hace al nombrado personage y a la España se coloque en un cuadro digno su custodia para que en todo tiempo pueda contemplarse con asombro la bizarría y valor del nombrado general y el aprecio que esta población le merece».⁷

L'apreci que la vila tenia pel Comte de Reus va quedar perfectament demostrat en els resultats de les primeres eleccions democràtiques celebrades després de la Revolució del 68, les eleccions generals a Corts Constituents d'els dies 16, 17 i 18 de gener de 1869. Prim, candidat pel partit progressista (monàrquic), va obtenir a La Selva 479 vots, mentre que Emilio Castelar, el candidat republicà, sols en va aconseguir 260.⁸

8. P. ANGUERA: "Propaganda política i processos electorals al Baix Camp", 1869-1872, pàgs. 38-39. Arxiu Municipal, Lligall, "Eleccions 1868-1873".

EL REI AMADEU I DE SAVOIA DE PAS PER LA SELVA L'ANY 1871

Després de la Revolució de Setembre de 1868, les primeres Corts Constituents van aprovar la Constitució que restablia la institució monàrquica, el dia 1 de juny de 1869. Prim es va dedicar a la busca d'un rei per les Cases reials d'Europa. Finalment, al novembre de 1870, les corts elegiren com a rei d'Espanya Amadeu de Savoia per una majoria migrada. El rei va arribar a Madrid el dia 2 de gener de 1871 amb la consciència de tenir una part dels país en contra i impressionat pel l'assassinat de Prim el seu protector i valedor.

Per a conèixer millor la realitat del país el rei va fer un viatge per Múrcia, València i Catalunya pel setembre del mateix any.

La primera notícia que va tenir La Selva d'aquesta visita fou una carta que va enviar el diputat monàrquic Federico Gomis a l'Ajuntament on anunciava que Sa Majestat visitaria el Principat la primera quinzena de setembre: «...manifestand'o que tendría mucho honor en poder presentar a S. M. los Alcaldes y Concejales de los Ayuntamientos..., se acordó que una comisión tan numerosa como sea posible pase a la capital para recibirle y agasajarle cual corresponde y para acudir al besamanos en compañía del nombrado Sr. Gomis».¹

El dia 1 de setembre el partit republicà federal de Reus va demanar als reusencs que la visita del rei fos pacífica «i ofrecer sus respetos al Jefe del Estado como nosotros lo exigiríamos de los monárquicos en el día que fuésemos al poder».² També l'Ajuntament de Reus que era republicà demanava que el rei fos rebut dignament.³

1, 4, 7. Arxiu Municipal, Lligall 70 «Llibres d'actes de les Sessions de l'Ajuntament 1858-1879».

2, 3. La Redención del Pueblo, Diari Republicà Federal de Reus. Dies 1 i 10 de setembre de 1981.

El dia 6 de setembre el Sr. Gomis comunicava a l'Ajuntament de la vila que S. M. arribaria a Tarragona el dia 8 i el Consistori va decidir assistir a aquest esdeveniment.

En el programa oficial estava previst que el rei Amadeu passaria per l'estació de La Selva el dia 10, però: «...por cierta indisposición que le sobrevino no había podido recorrer la línea férrea de Tarragona a Reus pero que lo realizará mañana, pasando por la estación de esta villa a las ocho cuarenta minutos, acordándose que este Ayuntamiento asista en Cuerpo a dicho punto en la espresada hora juntamente con las personas que estaban invitadas y que en el día de ayer acompañaron al Ayuntamiento, permanecido allí hasta que se supo que S. M. no vendría».⁴

El rei va passar per l'estació el dia 12 i van acudir-hi a complimentar-lo les autoritats i molts vilatans: «el tren reial parà uns moments durant els quals un tupiner féu una exhibició tornejant al davant d'ell una immensa cassola d'obra de La Selva. El rei, diuen, va donar un duro per a correspondre a la finesa, tot admirant l'habilitat i destresa de l'artesà de La Selva».⁵

Pel document que reproduïm al final ⁶ sabem que el rei va fer un donatiu a la vila de 500 Ptes. «en alivio de los pobres de esta población». L'Ajuntament en la sessió del dia 17 de setembre va decidir com repartir-les «...discutido el asunto se acordó que la mitad o sea 250 Ptes. ingrese en la depositaria de Beneficiencia con destino a la limosna de una ración de sopa y otra de pan que desde que el Sr. Gobernador D. Santiago Luis Dupuy se sirvió declarar extinguida la mendicidad en esta provincia por decreto de 8 de marzo de 1862 se da a los pobres de esta villa, quedando en depósito la otra mitad para distribuirla entre gente necesitada a excepción de la suma de 50 Ptas. que en este momento se acuerda entregar a Francisca Martí, consorte de José Veciana y Magrané con motivo de estar este imposibilitado hace muchos años y vivir en una suma miseria».⁷

Per la ciutat de Tarragona el rei va donar 16.000 rals, es va obrir una subscripció i hi acudiren més de mil pobres a demanar-ne almoïna.⁸ A Reus va donar 1.000 duros. L'Ajuntament en va dedicar 100 a les Germanetes dels Pobres i també es va obrir una subscripció per a repartir-los. Es va presentar molta gent. Després de diverses indagacions es va repartir entre 1.080 pobres a raó de 17 rals cadascun i quedaren 1.600 rals «para los pobres vergonzantes y los presos pobres».⁹

5. ADESEL: N. 42, abril 1860.

6. Arxiu Municipal, Lligall, 3 «Documents de Beneficència i Sanitat dels anys 1849-1888».

8. 9. La Redención del Pueblo. Dies 24 de setembre i 22 i 26 d'octubre de 1871.

Departamento de
Bancofornia de
la villa de L. Uvalde

Yo Pedro de L. D. Indurain, Alcalde y E. D. de
Huelva de esta provincia de Sevilla y J. D. de esta
comunidad por este, recibí del Donatario de que me catorce
suertes que C. H. el Rey D. Fernando I. (R. D. G.) me
dijo tener en término de la pedanía de L. Uvalde de
esta villa de L. Uvalde, para ser repartidas por la misma de L.
para servir, según me mandó donarlas en escritura
por esta escritura en la que se suplicó en virtud de
la real cédula que es de este tenor: en virtud de
esta real cédula que es de este tenor: en virtud de esta

Yo Pedro de L. D. Indurain, Alcalde y E. D. de
Huelva de esta provincia de Sevilla y J. D. de esta
comunidad por este, recibí del Donatario de que me catorce
suertes que C. H. el Rey D. Fernando I. (R. D. G.) me
dijo tener en término de la pedanía de L. Uvalde de
esta villa de L. Uvalde, para ser repartidas por la misma de L.
para servir, según me mandó donarlas en escritura
por esta escritura en la que se suplicó en virtud de
la real cédula que es de este tenor: en virtud de esta

Yo Pedro de L. D. Indurain, Alcalde y E. D. de
Huelva de esta provincia de Sevilla y J. D. de esta
comunidad por este, recibí del Donatario de que me catorce
suertes que C. H. el Rey D. Fernando I. (R. D. G.) me
dijo tener en término de la pedanía de L. Uvalde de
esta villa de L. Uvalde, para ser repartidas por la misma de L.
para servir, según me mandó donarlas en escritura
por esta escritura en la que se suplicó en virtud de
la real cédula que es de este tenor: en virtud de esta

Yo Pedro de L. D. Indurain, Alcalde y E. D. de
Huelva de esta provincia de Sevilla y J. D. de esta
comunidad por este, recibí del Donatario de que me catorce
suertes que C. H. el Rey D. Fernando I. (R. D. G.) me
dijo tener en término de la pedanía de L. Uvalde de
esta villa de L. Uvalde, para ser repartidas por la misma de L.
para servir, según me mandó donarlas en escritura
por esta escritura en la que se suplicó en virtud de
la real cédula que es de este tenor: en virtud de esta